

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАРАЗІНСЬКІ ЧИТАННЯ: ЛЮДИНА. МОВА. КОМУНІКАЦІЯ

Тези доповідей
XVII наукової конференції
з міжнародною участю

2 лютого 2018 року

Харків 2018

УДК 81 (082)

ББК 81я43

К 22

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 1 від 19 січня 2018 р.)

Організаційний комітет конференції:

В.Г. Пасинок, доктор педагогічних наук, професор (голова)

Н.А. Оніщенко, кандидат філологічних наук, доцент (заступник голови)

І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор

В.О. Самохіна, доктор філологічних наук, професор

В.П. Кривенко, кандидат філологічних наук, доцент

О.В. Ребрій, доктор філологічних наук, доцент

С.К. Криворучко, доктор філологічних наук, професор

О.О. Чорновол-Ткаченко, кандидат філологічних наук, доцент

С.А. Віротченко, кандидат філологічних наук, доцент

П.Т. Гусєва, кандидат філологічних наук, доцент

С.Г. Мащенко, доцент

В.С. Барило, А.С. Медведенко, А.О. Пірог (секретарі)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,

факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-43

Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація. : Тези доповідей
К 22 XVII наукової конференції з міжнародною участю. – Х. : ХНУ імені
В.Н. Каразіна, 2018. – 197 с.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної
філології, методики викладання іноземних мов, перекладу, міжкультурної
комунікації, літературознавства.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів
філологічних спеціальностей.

УДК 81 (082)

ББК 81я43

ISBN 978-966-285-458-9

© Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, 2018

© І.М. Дончик, макет обкладинки, 2018

Лінгвокраїнознавчі матеріали сприяють більш усвідомленому вивченню іноземної мови, саме соціокультурний компонент є певним стимулом підвищення мотивації в навчальному процесі вищої школи.

Література

1. Бим И.Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе. Проблемы и перспективы / И.Л. Бим. – М. : Просвещение, 1988. – 256 с.
2. Верещагин Е.М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного : методическое руководство / Е.М. Верещагин, В.Г. Костомаров. – [3-е изд. переработ. и доп.]. – М. : Русский язык, 1983. – 269 с.
3. Леонтьев А.А. Потребности, мотивы, эмоции : конспект лекций / А.А. Леонтьев. – М. : Изд-во МГУ, 1971. – 40 с.
4. Пассов Е.И. Цель обучения иностранному языку на современном этапе развития общества / Е.И. Пассов, В.П. Кузовлев, В.С. Коростелев // ИЯШ. – 1987. – № 6. – С. 29–33.

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Ковальчук Н.М. (Харків)

Усний послідовний переклад (УПП) розглядаємо як переклад виступу мовця в паузах, які останній робить час від часу (практикується й переклад усієї доповіді одразу після її виголошення). Класичним прикладом ситуації застосування УПП є переклад доповідей на конференції.

Необхідною умовою формування умінь, на яких ґрунтується УПП, є формування та подальше удосконалення навичок, які інтегровані в ці уміння, і процес набуття яких є невід'ємною частиною навчання УПП.

До група навичок, яка є спільною для всіх видів УП, відноситься навичка сегментування ТО для виділення одиниць орієнтування в ньому. В УПП одиницею орієнтування для запису зазвичай обирається синтагма. Навички імовірнісного прогнозування (прогнозує появу найбільш вірогідних лексем та синтаксичних структур), та контекстуальної здогадки (встановлює значення лексичних одиниць за контекстом) сприяють адекватному розумінню ТО навіть при наявності в ньому лексичних одиниць, зміст яких може здатися невідомим.

Важливими є й навички запам'ятовування, оскільки при УПП перекладач має утримувати у свідомості значні фрагменти ТО, а також структури, обрані ним для перекладу різних сегментів ТО, які потрібно узгодити на синтаксичному рівні [3].

Особливими для УПП є навичка міжсеміотичного переключення, яка ґрунтується не лише на вербальній, але й моторно-графічній реакції (переключення з природної мови на ідеографічне письмо і навпаки) [2].

Навички лексико-синтаксичного варіювання говоріння у поєднанні із застосуванням ритміко-інтонаційних та інших просодичних засобів є важливими в ситуаціях ускладнень, коли необхідно швидко викликати з ментального лексикону синонім певної лексичної одиниці або передати її смисл шляхом описового перекладу [3]. Сюди ж відносяться навички лексико-синтаксичних конверсій на рівні словосполучень та речень, антонімічні перетворення, синтаксичні інверсії, семантичні й граматичні трансформації тощо.

Ефективність УПП, як і інших видів УП, особливо в галузевих сферах, суттєвим чином залежить від ступеня сформованості так званих патернів переносу (*transfer patterns*) [12]), які тлумачаться як певна конфігурація нервових зв'язків за відповідною структурою, що дозволяє розв'язувати нові перекладацькі проблеми. Вони включають навички близького до умовно-рефлекторного володіння принаймні кількома сотнями найуживаніших лексичних та фразеологічних відповідників за певними темами [1] та вільного переходу від синтаксичних структур мови оригіналу (МО) до відповідних структур мови перекладу (МП) [2].

Суттєвою для УПП, так само як і для інших видів УП, є навичка компресії ТО, оскільки вона допомагає запобігти перевантаженню тексту перекладу (ТП) й сприяє розвитку іншої навички – швидкісного перекладу.

Критичними є навички зовнішнього оформлення мовлення (дикція, інтонаційне оформлення, голосне говоріння тощо). До цієї ж групи відносяться й навички плавного говоріння без невмотивованих пауз і повторів, а також оформлення висловлення за допомогою ритміко-інтонаційних засобів [3].

Специфічними для УПП є навички синхронізації двох різноспрямованих видів мовленнєвої діяльності на кожному його етапі – аудіювання й письма при сприйманні ТО, та читання й говоріння під час породження ТП. Іншими навичками, притаманними лише УПП, є здатність економно й раціонально фіксувати на письмі головний зміст ТО у процесі його сприймання, навички й уміння паралельного озвучення перекладу в умовах одноразовості говоріння та зчитування переважно ідеографічних записів [2].

Література

1. Латышев Л.К. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе : учебно-методическое пособие / Л.К. Латышев, В.И. Провоторов. – М. : НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001. – 136 с.
2. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник [для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад”] / Л.М. Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.
3. Черноватий Л.М. Система вправ для навчання перекладу з аркуша майбутніх філологів / Л.М. Черноватий // Наукові записки. Сер. : Філологічні науки (Мовознавство). – Кропивницький : РВВ КДПУ ім.В. Винниченка, 2017. – Вип. 153. – С. 603-608.
4. Robinson D. Becoming a Translator / D. Robinson. – New York : Routledge, 2007. – 344 p.

Качмар О.Ю. ТРАКТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ У ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНОМУ СЕАНСІ ЯК У ДИНАМІЧНОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОСТОРІ	64
Кібенко В.А., Кібенко Л.М. ЛІНГВОКРАЄЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ ЯК МОТИВАЦІЙНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	65
Ковальчук Н.М. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ	67
Ковінько К.В. СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ	69
Коринь С.Н. РОЛЬ МЕТАМЕТАФОРЫ В СОЗДАНИИ И АКТУАЛИЗАЦИИ ТЕКСТОВЫХ КОНЦЕПТОВ	70
Котова А.В., Сердюк В.Н. ОБУЧЕНИЕ КОММУНИКАТИВНОМУ ПОВЕДЕНИЮ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ ВУЗОВ	71
Кошелева І.В. СЕМАНТИЧНІ СКЛАДОВІ СЛОВА У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	73
Кривенко В.П. ПЕРЕКЛАД АНАЛІТИЧНИХ ТА СИНТЕТИЧНИХ ФОРМ ЧАСУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ	75
Криворучко С.К. ОБРАЗ «ЗАКОХАНОГО» У ВІРШАХ СВЯТОСЛАВА ВАКАРЧУКА «ДЛЯ ТЕБЕ»	76